

Ár 2015, föstudaginn 13. febrúar, er fundur haldinn í úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki.

Mætt eru: Haukur Guðmundsson, formaður, Geir Arnar Marelsson, Hildigunnur Hafsteinsdóttir, Jóhann Tómas Sigurðsson og Oddur Ólason.

Fyrir er tekið **mál nr. 100/2014**:

M
gegn
F.

og kveðinn upp svohljóðandi

ú r s k u r ð u r :

I.

Málsmeðferð.

Málsaðilar eru M, hér eftir nefnd sóknaraðili, annars vegar og F, hér eftir nefndur varnaraðili, hins vegar.

Málið barst úrskurðarnefndinni 7. október 2014, með kvörtun sóknaraðila. Með tölvupósti nefndarinnar, dags. 9. október 2014, var kvörtunin send varnaraðila og honum gefinn kostur á að tjá sig um hana og skýra sjónarmið sín. Svör varnaraðila bárust með bréfi dags. 31. október 2014. Var bréfið sent sóknaraðila, með tölvupósti nefndarinnar, dags. 3. nóvember 2014, og honum gefinn kostur á að koma á framfæri athugasemdum sínum. Athugasemdir sóknaraðila bárust með tölvupósti dags. 16. nóvember 2014.

Málið var tekið fyrir á fundi nefndarinnar 13. febrúar 2015.

II.

Málsatvik.

Með bréfi, dags. 29. ágúst 2014, tilkynnti varnaraðili sóknaraðila um leiðréttan endurútreikning á bílaláni nr. X, sem sóknaraðili var skuldari að hjá FF og var greitt upp þann 19. febrúar 2010. Áður hafði FF endurreiknað lán sóknaraðila í kjölfar dóma sem gengu í Hæstarétti á árinu 2010 og í samræmi við ákvæði laga nr. 151/2010 sem m.a. breyttu ákvæðum laga nr. 38/2001 um vexti og verðtryggingu. Með hliðsjón af dómum Hæstaréttar í málum 600/2011, 464/2012 og 50/2013 leiðrétti varnaraðili endurútreikninginn. Nam inneign eftir leiðréttingu kr. 1.535.583. Í bréfinu lýsti varnaraðili yfir skuldajöfnuði inneignar á móti vanskilum á skuldabréfi nr. Y, sem var útgefið hinn 21. maí 2007 af sóknaraðila til B, upphaflega að fjárhæð kr. 1.500.000, og tryggt með sjálfskuldarabyrgð C. Staða skuldabréfsins þann 29. ágúst 2014 var kr. 1.929.262.

III.

Umkvörtunarefni.

Undir liðnum kröfur á kvörtunareyðublaði sóknaraðila til nefndarinnar kemur eftirfarandi fram: „*Samráð um skuldajöfnun á móti vanskilum á láni.*“

Sóknaraðili vísar til þess að varnaraðili hafi tekið einhliða ákvörðun um ráðstöfun á inneign hennar eftir að leiðrétting á láni lá fyrir. Telur hún að varnaraðila

hafi borið að hafa samráð við hana um inneignina og hvernig henni yrði skuldajafnað og telur hún að hann hafi ekki veitt henni þá ráðgjöf né aðstoð sem honum bar.

Sóknaraðili mótmælir frávísunarkröfum varnaraðila á grundvelli 5. og 6. gr. samþykktu fyrir úrskurðarnefnd um viðskipti með fjármálafyrirtæki frá 8. júní 2000 og bendir á að hún hafi talað við þjónustufulltrúa hjá bankanum og óskað eftir því við hann að endurgreiðslan yrði notuð til þess að greiða upp annað bílalán sem var hjá bankanum. Þeirri fyrirspurn hafi ekki verið svarað af varnaraðila og því hafi sóknaraðili afraðið að fara með málið fyrir úrskurðarnefndina.

Sóknaraðili mótmælir því enn frekar að krafa hennar sé svo óskýr að hún uppfylli ekki 6. gr. samþykktanna og kveður hana skýra og að hún þurfi ekki lagatilvísanir til. Sóknaraðili óski eftir því að varnaraðili ráðstafi ekki peningum sem hann á ekkert í. Ekki sé óskað eftir því að varnaraðili skili peningunum heldur ráðstafi þeim í samráði við sóknaraðila og að það sé gert með hagsmuni beggja aðila að leiðarljósi. Telur hún ennfremur eðlilegt að peningar sem endurgreiddir hafi verið vegna bílaláns verði notaðir til að greiða upp bílalán.

IV.

Athugasemdir varnaraðila.

Varnaraðili krefst þess aðallega að málinu verði vísað frá. Til vara er þess krafist að kröfu sóknaraðila verði hafnað.

Varnaraðili krefst þess að málinu verði vísað frá úrskurðarnefndinni, sbr. 5. og 6. gr. samþykktu fyrir úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki frá 8. júní 2000. Samkvæmt umræddri 5. gr. er það skilyrði fyrir meðferð úrskurðarnefndar um viðskipti við fjármálafyrirtæki að fjármálafyrirtæki hafni kröfu viðskiptamanns. Framlögð gögn sóknaraðila sanni ekki að hún hafi beint kröfum sínum að varnaraðila og þeim verið hafnað.

Varnaraðili bendir á að í 6. gr. samþykktu fyrir úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki er kveðið á um hvers konar mál nefndin fjallar ekki um. Samkvæmt e-lið greinarinnar fjallar nefndin ekki um mál sem eru það óljós, illa upplýst eða kröfur aðila svo óskýrar að þau eru ekki tæk til úrskurðar. Í kröfugerð sóknaraðila segi aðeins: „*Samráð um skuldajöfnun á móti vanskilum á láni.*” Að mati varnaraðila er kröfugerð sóknaraðila svo óskýr að hún er ekki tæk til úrskurðar og málsatvik illa upplýst. Engar lagatilvísanir eða málsástæður eru til stuðnings kröfu sóknaraðila og því ómögulegt fyrir varnaraðila að taka til varna í málinu. Einnig sé kröfugerðin það óskýr að úrskurðarnefndin getur ekki orðað niðurstöðu sína í samræmi við hana. Að mati varnaraðila eru því skilyrði ákvæðis 1. málsl. e-liðar 6. gr. samþykktu fyrir úrskurðarnefndina uppfyllt í málinu.

Fallist nefndin ekki á frávísun málsins krefst varnaraðili þess að kröfu sóknaraðila verði hafnað. Í kvörtuninni sé tekið fram að sóknaraðili sé í greiðsluaðlögun hjá Umboðsmanni skuldara en sóknaraðili hafi fengið heimild til greiðsluaðlögunar samkvæmt lögum nr. 101/2010 um greiðsluaðlögun einstaklinga þann 30. apríl sl. Í kvörtuninni komi jafnframt fram að varnaraðili taki einhliða ákvörðun um ráðstöfun á inneign eftir leiðréttingu endurútreiknings láns, en sóknaraðili telji að varnaraðili eigi að hafa samráð við sig varðandi ráðstöfun inneignarinnar.

Um skuldajafnaðarrétt sinn vísar varnaraðili til almennra reglna kröfuréttar um skuldajöfnuð. Svo annar aðili skuldarsambands geti krafist skuldajafnaðar þurfi tilteknum skilyrðum að vera fullnægt. Í fyrsta lagi þarf aðalkrafan og gagnkrafan að vera gagnkvæmar, þ.e. að vera á milli sömu aðila. Í öðru lagi þurfa þær að vera

sambærilegar, þ.e. um sömu tegundarákveðnu greiðsluna. Í þriðja lagi þurfa þær að vera hæfar til að mætast hvað greiðslutíma varðar. Loks þarf gagnkrafan að vera lögvarin krafa. Varnaraðili telur einsýnt að framangreind skilyrði séu uppfyllt í málinu að því er varðar kröfu varnaraðila um greiðslu samkvæmt skuldabréfi nr. Y og endurgreiðslukröfu sóknaraðila. Ekki skiptir máli þótt skuldajafnaðarréttur fjármálafyrirtækja gagnvart viðskiptamönnum sínum sé almennt háður verulegum takmörkunum í samræmi við það hlutverk sem fjármálafyrirtækja að taka að sér vörslur fjármuna fyrir viðskiptamenn sína, enda eigi slík sjónarmið ekki við um kröfu viðskiptamanns um útgreiðslu fjár vegna endurútreiknings á láni á sama tíma og hann skuldar sama fjármálafyrirtæki gjaldfallnar peningakröfur, sbr. úrskurður úrskurðarnefndar um viðskipti við fjármálafyrirtæki í málum nr. 83/2013 og 2/2014 og dóm héraðsdóms Reykjavíkur frá 15. september 2014 í máli nr. E-26/2014.

Um skuldajafnaðarrétt sinn vísar varnaraðili einnig til d-liðar 1. mgr. 3. gr. laga nr. 101/2010 um greiðsluaðlögun einstaklinga en sóknaraðili fékk heimild til greiðsluaðlögunar samkvæmt lögunum þann 30. apríl sl. Samkvæmt framangreindu ákvæði laganna falla kröfur sem fullnægt yrði með skuldajöfnuði ef bú skuldara hefði verið tekið til gjaldþrotaskipta ekki undir greiðsluaðlögun. Líkt og fram kemur í umfjöllun um umrædda grein í athugasemdum greinargerðar með frumvarpi því er varð að lögum nr. 101/2010 getur kröfuhafi sem á kröfu á skuldara og skuldar honum jafnframt dregið skuld sína frá kröfunni hafi hann eignast kröfuna þremur mánuðum áður en umsókn til greiðsluaðlögunar var tekin til greina, hafi hann hvorki vitað né mátt vita að skuldari átti ekki fyrir skuldum og hafi hann ekki fengið kröfuna til þess eins að skuldajafna. Í greinargerðinni segir síðan: „Þó ber að hafa í huga að þegar frestun greiðslna skv. 11. gr. er komin á er lánadrottnum óheimilt að skuldajafna kröfu skuldarans við kröfu sína nema því aðeins að aðalkrafa og gagnkrafa séu af sömu rót runnar.“ Þegar litið er til þess að b. liður 1. mgr. 11. gr. frumvarpsins, sem gerði ráð fyrir því að á meðan greiðsluaðlögunarumleitanir færi fram væri lánadrottunum óheimilt að skuldajafna kröfu umsækjanda við kröfu þeirra nema því aðeins að aðalkrafan og gagnkrafan væru af sömu rót runnar, var felldur brott í meðförum þingsins, er ljóst að framangreind ummæli í greinargerðinni um d-lið 1. mgr. 3. gr. laganna hafa ekki lengur þýðingu og eru andstæð skýrum ákvæðum laganna. Varnaraðili telur því einsýnt að bankanum hafi verið heimilt að skuldajafna kröfu sóknaraðila vegna leiðréttis endurútreiknings á láni nr. X á móti kröfu bankans vegna vanskila á skuldabréfi nr. Y.

Framangreindu til viðbótar bendir varnaraðili á að samkvæmt almennum reglum kröfuréttar um skuldajöfnuð hefur sá sem lýsir yfir skuldajöfnuði val um til greiðslu hvernar skuldar gagnkrafa hans skuli renna, sbr. einnig úrskurð úrskurðarnefndar um viðskipti við fjármálafyrirtæki í máli nr. 74/2014. Sóknaraðili verði því að sæta því að krafa varnaraðila samkvæmt skuldabréfi nr. Y, hafi verið nýtt til efnda á endurgreiðslukröfu sóknaraðila.

Samkvæmt öllu því sem framan greinir telur varnaraðili ekki forsendur til að verða við kröfu sóknaraðila. Ber því að hafna kröfunni.

VI.

Niðurstaða.

Ágreiningur aðila lýtur að lögmæti skuldajöfnunar varnaraðila á móti vanskilum sóknaraðila á láni nr. Y.

Samkvæmt 5. gr. samþykktu fyrir úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki er það skilyrði fyrir meðferð nefndarinnar að fjármálafyrirtæki hafi

hafnað kröfu viðskiptamanns eða ekki hafi tekist að leysa málið með sátt innan fjögurra vikna frá því viðskiptamaður lagði málið fyrir fjármálafyrirtæki. Markmið reglunnar er að sporna við því að mál séu borin undir nefndina án þess að fyrir liggi að ágreiningur sé um sakarefnið.

Í máli þessu liggur einungis fyrir fullyrðing sóknaraðila þess efnis að að hún hafi talað við þjónustufulltrúa bankans og óskað eftir því við hann að endurgreiðslan yrði frekar nýtt til greiðslu á öðru bílaláni hjá bankanum, og að ekki hafi fengist svar við þeirri beiðni. Varnaraðili hefur mótmælt þessari fullyrðingu sem ósannaðri.

Í ljósi þess verður ekki hjá því komist að vísa kröfu sóknaraðila frá, með vísan til 5. gr. samþykktar fyrir úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki.

Ú r s k u r ð a r o r ð:

Kröfu sóknaraðila, M, á hendur F, er vísað frá.

Reykjavík, 13. febrúar 2015.

Haukur Guðmundsson

Geir Arnar Marelsson

Jóhann Tómas Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Oddur Ólason